

[Per Hækkerup.]

som er høstet gennem en politik, der ligger så nær op ad socialdemokratiets, som tænkes kan, når bortses fra de udenrigs- og forsvarspolitiske spørgsmål og fra en urealistisk foregøgle af, at stemmer på socialistisk folkeparti kunne vælte den boligløsning, som flere partier var enedes om. Men det viser sig også i den øgede tilslutning til det radikale venstre og liberalt centrum, som stod mest forstående over for socialdemokratiets politik i selve valgets hovedspørgsmål: en reform af vort skattesystem. Den kombinerede tilbagegang for socialdemokratiet og fremgang for socialistisk folkeparti betød, som det er sagt, at der for første gang i det danske folketing findes et socialistisk flertal.

Det er på baggrund af denne situation, at man skal se såvel regeringsdannelsen som løsningen af de forestående politiske opgaver. Som stats- og udenrigsministeren har nævnt, søgte han i overensstemmelse med sin parlamentariske pligt kontakter til forskellige sider for at undersøge, om der fandtes muligheder for at danne en flertalsregering. Under drøftelser med venstre blev det klart, at dette parti ikke havde forstået valgets tale og derfor ikke ville medvirke i en bredere regeringsdannelse, der måtte hvile på socialdemokratiets politik, som den var godkendt af vælgerne. Når man tager hr. Poul Sørensens hånlige afvisning af en bredere regeringsdannelse med ordene „det tror jeg ikke en døjt på“ i betragtning, er det vel forståeligt, at statsministeren ikke havde lyst til at spille hverken sin eller hr. Poul Sørensens tid med drøftelser af dette problem. Den omstændighed, at de to konservative partier, efterhånden som udviklingen skred frem, ændrede deres standpunkter så langt, at hr. Poul Sørensen igennem forskellige faser nåede til at godkende såvel kildeskatten som skattefradragsreglens bortfald, kunne ikke ændre situationen. Inden de to partier var parat til at stige på toget, havde det forladt perronen. Men naturligvis er deres og vel især de konservatives omvendelse interessant, når vi kommer til det kapitel, der hedder den kommende drøftelse af skattereformen.

Heller ikke de radikale eller liberalt centrum var sindede at gå ind i en regering med socialdemokratiet eller socialdemokra-

tiet og SF. De radikales ønske var den brede regering, som venstres ubøjelige holdning gjorde umulig.

Det måtte derfor være naturligt, at socialdemokratiet optog forhandlinger med socialistisk folkeparti om dannelsen af en flertalsregering bestående af de to partier. Man skulle have troet, at SF havde forstået den historiske mulighed, der forelå for dem til at blive delagtig i regeringsmagt og ansvar. Det har vel næppe skortet på lysten til at få del i regeringsmagten, men under drøftelserne mellem de to partier blev det klart, at viljen til at påtage sig et ansvar ikke var tilstrækkelig udviklet i den halvvejs nybesatte SF-folketingsgruppe. Jeg tror, at socialistisk folkepartis manglende mod eller vilje har fremkaldt skuffelse i vide lønmodtagerkredse, og jeg ville, hvis jeg var medlem af socialistisk folkeparti, nære bange anelser for at have forspildt en enestående chance og svigtet mine vælgers mandat. Men det bliver selvfølgelig et spørgsmål mellem SF og partiets vælgere. Jeg tror dog, at partiet vil gøre klogt i under alle omstændigheder at erkende, at 20 mandater forpligter og umuliggør en ansvarsfri og indflydelsesløs oppositionspolitik. Den vil vælgerne ikke have forståelse for; de vil se resultater af deres stemmeafgivning.

Socialdemokratiets forhandlinger med socialistisk folkeparti endte som bekendt resultatløst. Hvad forhandlingernes genstand var, fremgår af det referat af forhandlingsgrundlaget, som er offentliggjort. Det er også bekendt, at det ikke var de indenrigspolitiske spørgsmål, der i væsentlig grad forhindrede en positiv løsning mellem de to partier, men derimod udenrigs- og forsvarspolitikken.

Det er hermed slået klart og tydeligt fast, at socialdemokratiet mener det alvorligt, når vi siger, at vor udenrigs-, forsvars- og markedspolitik vil blive fortsat uændret. Og det er samtidig slået fast, at socialistisk folkeparti for nogle urealistiske teoris opretholdelses skyld forspildte muligheden for som regeringspartner at øve indflydelse på dansk indenrigspolitik. Hvorledes lønmodtagerne og andre vil vurdere denne stillingtagen, kan kun tiden vise.

Resultatet af de forskellige sonderinger og forhandlinger blev, at kun en fortsat socialdemokratisk mindretalsregering var mulig.